

dorește și nu încearcă să se îmbogățească totdeauna trăiește în rodnicia sufletului” (P.G. 55, 499).

Și Sfântul Vasile cel Mare completează: „Prin aceasta ne deosebim noi, săracii, de bogați, prin lipsa de griji” (P.G. 29, 273 A). Sfântul Vasile cel Mare, care a scris acestea, cu toate că fusese bogat, că ar fi putut rămâne bogat, a preferat să se facă sărac și să rămână sărac ca să le ofere fraților săi tot ce putea și, pentru dragostea de aproapele, a preferat să întreprindă o întregă „vasiliadă” în timp ce el, precum avea să declare înaintea dregătorului Modest, nu avea decât rasa și câteva cărți. Dar era fericit și bucuros, blând, sănătos față de mâhnire și deprimare. Să ne învrednicească Dumnezeu să-i semănăm. Să nu ne înfricoșăm a ne întări în strâmtoare și a împărți bunurile noastre fraților noștri nefericiți. Așa ne vom feri și de deprimare.

8. *Frica lui Dumnezeu*

precum am spus și la început, când am înșirat lecurile profilactice împotriva deprimării, învățătura ortodoxă ne oferă ca

medicamente, alături de tristețea cea după Dumnezeu, de plânsul după Dumnezeu și de toate celelalte, și frica lui Dumnezeu. Frica lui Dumnezeu este un bun foarte folositor, în timp ce frica lumească este vrăjmaș al nostru, pentru că, precum zice și Sfântul Vasile cel Mare, „nu orice frică e lucru bun și mântuitor, căci există și frică care ne este vrăjmașă (...) este frica pe care o are cel ce se înspăimântă ușor de diavoli” (P.G. 29, 369 C).

Frica lui Dumnezeu nu seamănă cu frica înverșunată. „Celui care are frica lui Dumnezeu **nu îi este frică de Dumnezeu**, ci îi e frică să nu fie îndepărtat de la Dumnezeu... Această frică ne conduce la pocăință și nădejde”, spune Sfântul Clement.

Când avem această frică nu suntem îngroziți, nu suntem tulburați, nu tremurăm. Această frică a lui Dumnezeu să o avem, căci este ceva foarte prețios. „Este, zice Sfântul Ioan Gură de Aur, cel mai mare tezaur dintre toate bogățiile lumii” (P.G. 48, 953).

Frica lui Dumnezeu nu terorizează. Nu ne temem de Dumnezeu ca de ceva înspăimântător, ca de un judecător sever, neînduplecat și neiertător. Când spunem că ne temem de Dumnezeu de fapt îl respectăm, îl cinstim, îl iubim cu o dragoste care nu creează o familiaritate excesivă ce ar înlătura respectul.

Sfântul Maxim descrie despre aceasta: „Frica lui Dumnezeu este cu desăvârșire legată de dragoste și naște înlăuntrul sufletului evlavie. Această evlavie nu-l lasă pe om părăsit de curajul pe care-l dă dragostea și în sfârșit nu-l lasă pe om să-L desconsidere cu obraznicie pe Dumnezeu” (P.G. 90, 977 C).

Această frică este izvorul înțelepciunii lui Dumnezeu, precum zice și Scriptura: „Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu” (Pilde 9, 10). Această frică este pricina împlinirii poruncilor lui Dumnezeu, căci, precum spune Sfântul Grigorie de Nazianz, unde există frica lui Dumnezeu, acolo există și ținerea poruncilor lui Dumnezeu” (P.G. 36, 344 A).

Această frică este cauză a însăși existenței noastre, căci spune Sfânta Scriptură iar: „Frica Domnului duce la viață” (Pilde 19, 23).

Această frică este izvor al credinței și al dragostei, precum spune Sfântul Clement: „Frica lui Dumnezeu este începutul dragostei. Căci, de vreme ce întâi se face credință, mai pe urmă se face dragoste” (P.G. 8, 992 A).

Această frică „este mama tuturor virtuților, spune Sfântul Ișiaia, și naște virtuțile și taie ramurile faptelor rele” (Cuvântul 29, p. 125).

În sfârșit, frica lui Dumnezeu este pricină a mântuirii noastre, precum spune Sfântul Ma-

xim: „Frica lui Dumnezeu este începutul mântuirii omului” (P.G. 91, 864 A).

Așa înțelegem noi, creștinii, frica lui Dumnezeu. Ca dragoste și ca evlavie și ca respect și cinste către Tatăl nostru, Dumnezeu. Dumnezeu este Tatăl nostru Cel tandru. Nu este dictator sau tiran, despot absolutist cum îl considerau și îl mai consideră încă unii. „Evreii, zice Sfântul Clement, l-au făcut pe Dumnezeu tiran despot, și nu părinte. Însă frica pe care o au robii față de tiranii despotici o au din ură” (P.G. 8, 353 B).

Pilduitor este, zice Sfântul Justin Martirul și Filosoful, că „Vechiul Testament... în timp ce porunca înaintașilor noștri evrei frica și teroarea... promitea că Dumnezeu va da oamenilor un nou legământ... fără frică și teroare” (P.G. 6, 632 B).

Și Sfântul Clement ne înfățișează următoarele: „În poporul vechi – evreu – exista Vechiul Testament, iar legea învăța poporul prin frică... Însă poporului celui nou – creștin – i s-a dăruit de la Dumnezeu un Nou Testament... și frica a fost schimbată în dragoste” (P.G. 8, 321 A).

Așa că noi nu mai avem astfel de frică-groază față de Dumnezeul nostru. Acum avem frica-respect, cinstire, dragoste, evlavie. Ne temem, desigur, ca să nu ne găsim în iad, departe de Dumnezeu și să fim chinuiți acolo de diavolul. Dar și această teamă există de obicei la creștinii începători și binecuvântată le este, căci din

pricina ei se feresc să făptuiască relele și păcatele și ținesc a face binele. Creștinii înaintați au însă frică-dragoste, evlavie, cinstire, respect către Dumnezeu. Aceasta este învățătura patristică ortodoxă.

Având respect, dragoste, cinstire și evlavie către Dumnezeu, adică cu frica lui Dumnezeu, nu avem de ce să ne temem că vom pătimi temeri, melancolii, mâhniri sau deprimări. Și bucurie celui ce are această frică. Este plin de bunătăți și se străduiește cu această frică să țină dulceața bunătăților în suflet, precum foarte frumos spune Sfântul Dorotei: „Dulceața lui este împreună petrecerea neîncetată cu Dumnezeu, iar frica îi este de a nu fi lipsit de această dulceață” (P.G. 88, 1657-1660). Dimpotrivă, cel care trăiește cu frica lumească este plin de posomorâre și amărăciune, este plin de temeri și groază, precum îl descrie Sfântul Simeon Noul Teolog:

„Din fire, frica este
noian de tristețe
și cu amărăciunea
îi umple pe toți care
o doresc și îi face
ca pe robii ce au călcat
legea. Așteaptă pedepse și, de ce nu, și moartea.
Văd numai săbii, și nu cunosc ceasul,
iar speranță de iertare nu mai există de mult

și tremură închipuindu-și sfârșitul
 Se înfioară căci așteaptă îndoii judecarea
 și hotărârea, Dumnezeuul meu.”

Să ne rugăm să nu îngăduie Dumnezeu să ajungem în această înfricoșătoare stare sufletească a fricii lumești, în care cu siguranță trăiesc cei deprimati. Și nu o vom trăi atât timp cât ne vom bucura de dulceața acestui leac numit frica lui Dumnezeu.

9. *Viața monastică*

aceasta nu este unul dintre leacurile despre care am vorbit, ci este un leac care se bucură de toate celelalte, care le cuprinde pe toate. Este o întreagă viață tămăduitoare.

Este un mod de viață care:

- nu cunoaște deprimarea, de vreme ce trăiește întristarea cea după Dumnezeu;
- nu cunoaște frica de moarte, de vreme ce are neîncetat amintirea morții cea după Dumnezeu;